

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

A „techno” zene szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 43/2000

A rendőrség által feltett kérdések:

1. A „techno” zene készítőjét megilleti-e a szerzői jogi védelem?
2. Az ilyen zene engedély /díjfizetés/ nélküli előadása jelent-e szerzői jogi jogsértést?
3. A fenti számú ügyben történt-e szerzői jogsértés, ha igen, ki követte el?
4. A szakértő egyéb észrevétele?

Az eljáró tanács válasza:

Ad 1. A gyanúsított működése idején hatályos, a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény /továbbiakban: régi Szjt./ 1. § (1) bekezdése értelmében is a törvény tárgyi hatálya alá tartoztak az irodalmi, tudományos és művészeti alkotások. A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 9/1969. /XII.29./ IM rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében a régi Szjt. védelme alá tartozó alkotások – függetlenül attól, hogy az Szjt. megnevezte-e azokat – az irodalom, a tudomány és a művészet *minden* alkotása. A hivatkozott végrehajtási jogszabály a továbbiakban egy példálódzó felsorolást adott, amelyben többek között a „zenemű szöveggel vagy anélkül” fordulat is szerepelt.

A régi Szjt. alapján kialakult és általánosan elfogadott bírósági gyakorlat szerint egy mű akkor részesülhet szerzői jogi védelemben, ha az egyéni, eredeti jelegű alkotásnak minősül. A mű színvonala, az arról alkotott értékítélet, nem lehetett gátja a szerzői jogvédelemnek.

A fentiekből az következik, hogy akkor is bármilyen zenemű a szerzői jogvédelem tárgya volt. A „techno” szó a zene megalkotásának módszerére utal, nevezetesen ezeket a zenéket technikai berendezések segítségével állítják elő. Az ún. techno zene nem más, mint egy műfajnak a megjelölése, amelynek számos irányzata van. A gyanúsított 1999. szeptember 17-i vallomásában, továbbá 1999. november 25-i nyilatkozatában megfogalmazottakból kitűnik, hogy jelen esetben a techno zene ama speciális irányzatáról van szó, melyben zörejek, effektusok és hangminták felhasználásával a DJ (lemezlovas) rögtönzésszerűen állít elő valamit, ami egyéni, eredeti jellegű zeneműnek minősül, tehát szerzői jogi védelem alá tartozik.

Ad 2. Igen, mert a techno zene is szerzői alkotásnak minősül és a régi Szjt. 13. §-ának (1) bekezdése szerint is a mű bármilyen felhasználásához a szerző hozzájárulása volt szükséges, amely ellenében a szerzőt a 13. § (3) bekezdése szerint, díjazás illeti meg. Ezt a hozzájárulást a szerzők képviselőjében – függetlenül attól, hogy műveiket bejelentették-e, illetőleg, hogy

azok képviselőjére külön megbízást adtak volna-e – a nevükben és helyettük a régi Szjt. 40. § (1) bekezdésében foglaltak alapján fellépni jogosult közös jogkezelő szervezet – az Artisjus – adta meg, és a jogszabály alapján jóváhagyott tarifa táblázat alkalmazásával díjigényé érvényesítette. A már nyilvánosságra hozott zeneművek nyilvános előadásához a szerző hozzájárulását akkor kellett megadottnak tekinteni, ha a közös jogkezelő szervezetnek a hivatkozott díjat lerótták. A nyomozati anyagból kitűnik, hogy ez nem történt meg, tehát a szerzői jogsértés egyértelműen megállapítható.

Ad 3. A fenti számú ügyben szerzői jogsértés történt, amelynek jogszabályi alapjait az 1. és 2. kérdésre adott válaszok tartalmazzák. A szerzői jogdíjat a szerzői művek felhasználójának kell megfizetnie. Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott nyomozati anyagból megállapítható, hogy az F. Klub helyiségeiben a gyanúsítottal kötött 1997. január 17-i megállapodás értelmében a T. Disco üzemeltetését a gyanúsított folytatta. Ebben az esetben az üzemeltető tekinthető felhasználónak. Ezt a körülményt igazolja a nevezettek közötti hivatkozott szerződés azon rendelkezése is, miszerint „*A rendezvényt kapcsolatos valamennyi járulékos kiadást ... szervező tartozik felfedni.*” Ezt megerősíti az F. Klub elnökének az Artisjus „Adatszolgáltatási Lap”-ján 1997. VI. 27-i keltezéssel.

Ad 4. A további nyomozás során a nyomozó hatóságnak kell fényt derítenie arra, hogy az Artisjusnak az iratok között fellelhető három számlája megfelel-e a tényleges felhasználásnak. Ez a kérdés azért merül fel, mert az Artisjus számlái az 1996. november 1-től 1997. december 19-ig *folyamatos időszakot* fogják át, miközben a gyanúsított vallomásaiban azt állítja, hogy a zenés-táncos rendezvények 1997. január 22. és 1997. július 1-e, illetve 1997. október 1. és 1997. december 12-e között kerültek megrendezésre. Az 1997. január 22-i kezdést az F. Klub és a gyanúsított között létrejött 1997. január 17-én kelt megállapodás is igazolni látszik. Vizsgálni szükséges továbbá azt is, hogy mikor volt élő zene és mikor gépi zene, mert ezekre eltérő díjazást szab a mindenkor érvényes jogdíj tarifa táblázat.

Budapest, 2001. január 19.

Victor Máté
a tanács elnöke

Dr. Szilágyi István
a tanács előadó tagja

Dr. Pálos György
a tanács szavazó tagja